

NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenie: 1702/08

Zo dňa: 19.07.2018

Číslo: Z-007528/2018/1110/ZSA

Počet výtlačkov: 2

Výtlačok číslo: 2

Počet strán: 14

Počet príloh: 0

PROTOKOL o výsledku kontroly Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu

Obec Ladomirová

Prešov, november 2018

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
EÚ	Európska únia
Fúra s. r. o. alebo zberová spoločnosť	spoločnosť Fúra s. r. o
ISSAI	International Standards of Supreme Audit Institutions
miestny poplatok	Miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
obec, resp. kontrolovaný subjekt	Obec Ladomirová
OZV	Organizácia zodpovednosti výrobcov
POH	Program odpadového hospodárstva
SR	Slovenská republika
VKM	Viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky
vyhláška č. 371/2015 Z. z.	Vyhľáška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch
vyhláška o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti	Vyhľáška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 366/2015 Z. z. o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti
Výkaz ŽP 6-01	Ročný výkaz o komunálnom odpade z obce ŽP 6-01
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
VZN č. 3/2016	VZN č. 3/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce Ladomirová
zákon o odpadoch	Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon o poplatkoch za uloženie odpadov	Zákon č. 17/2004 Z. z. o poplatkoch za uloženie odpadov v znení neskorších predpisov
zákon o obecnom zriadení	Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov
zákon o štatistike	Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov

Zhrnutie

Kontrola bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2018. Dôvodom zaradenia kontrolnej akcie do plánu kontrolnej činnosti je nízka úroveň triedenia komunálneho odpadu v SR v porovnaní s ostatnými členskými krajinami EÚ a vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ v odpadovom hospodárstve, ktoré musí SR splniť do roku 2020. V sledovaných ukazovateľoch, týkajúcich sa kontrolovanej oblasti, je SR na jednom z posledných miest v rámci členských krajín EÚ.

Cieľom kontroly bolo preveriť efektívnosť a účinnosť systému triedeného zberu odpadu vo vybraných mestách a obciach. Účelom kontroly bolo zhodnotenie stavu triedeného zberu komunálneho odpadu vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ. Predmetom kontroly bolo zabezpečenie systému odpadového hospodárstva, efektívnosť a účinnosť systému triedeného zberu odpadu v obci. Kontrolovaným obdobím bol rok 2015 – 1. polrok 2018.

Kontrola bola vykonaná ako kontrola výkonnosti v kombinácii s kontrolou súladu. Počas výkonu kontroly boli pri zbere údajov použité tieto metódy – preskúmanie dokladov a dokumentov, štúdium literatúry, rozhovory so zamestnancami kontrolovaného subjektu a analytické postupy.

Komplexné služby pri nakladaní s odpadom boli v obci zabezpečované súkromnou spoločnosťou Fúra s. r. o. na základe zmluvy.

Kontrolou bolo zistené, že obec mala vypracované VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi až po zákonom stanovenom termíne a niektoré podrobnosti o spôsobe nakladania s triedeným komunálnym odpadom vôbec nezodpovedali skutočnosti.

Obec bola povinná s účinnosťou od 01.05.2017 v zmysle § 81 ods. 7 písm. c) zákona o odpadoch zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu aj pre VKM, túto povinnosť si splnila až 01.08.2017 na základe zmluvy s OZV. VKM ako povinná zložka odpadu nebola reálne v obci vôbec triedená a zberaná aj z dôvodu nedostatočnej informovanosti občanov.

Kontrolou bolo zistené, že obec nemala taktiež zabezpečený triedený zber jedlých olejov a tukov v zmysle § 81 ods. 7 písm. b) bod 2 zákona o odpadoch.

Obec nemala na svojom webovom sídle zverejnený podrobny všeobecne zrozumiteľny popis celého systému nakladania s komunálnymi odpadmi vrátane triedeného zberu v obci, čo nebolo v súlade s § 81 ods. 7 písm. h) zákona o odpadoch.

Náklady vo všetkých rokoch kontrolovaného obdobia prevyšovali výnosy z miestneho poplatku. Ročný predpis miestneho poplatku za komunálny odpad pokrýval v roku 2017 len 45,66 % skutočných nákladov obce na nakladanie s komunálnym odpadom. Obec každoročne doplácala zo svojho rozpočtu za oblasť nakladania s komunálnymi odpadmi, a to v roku 2015 celkom 5 072,11 eur, v roku 2016 celkom 5 886,59 eur a v roku 2017 až 11 654,08 eur.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že obec triedený BRO za účelom jeho vykazovania neodhadla, čím nepostupovala v súlade s § 11 ods. 17 vyhlášky č. 371/2015 a zároveň tým, že obec predmetný odpad neuvádzala vo výkazoch ŽP 6-01, došlo k porušeniu § 18 ods. 3 zákona o štatistike.

Ďalej bolo zistené, že obec nezabezpečila pre obyvateľov rodinných domov kompostovací zásobník alebo zberné nádoby s minimálnym objemom 120 litrov na tento odpad, nekonala s § 14 ods. 8 vyhlášky č. 371/2015 Z. z.

Obec si v kontrolovanom období uplatňovala zákonnú výnimku pri triedenom zberu biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov fyzických osôb, ktorú nevedela preukázať, čím nekonala v súlade s § 21 písm. b) zákona o odpadoch.

Zároveň tým, že nezabezpečila zber predmetného odpadu nekonala v súlade s § 81 ods. 7 písm. b) zákona o odpadoch.

Kontrolná skupina efektívnosť systému triedeného zberu nevyhodnocovala, keďže pre obec triedený zber zabezpečovala súkromná spoločnosť.

Negatívny vývoj podielu triedeného odpadu na celkovom odpade v sledovanom období poukazuje na neúčinnosť systému triedenia v obci, nakoľko podiel triedeného odpadu v roku 2017 vo výške 4,12 % neumožňuje dosiahnutie cieľa 40 % -ného podielu triedeného odpadu v roku 2018 a 60 % -ného podielu v roku 2020.

Na základe vykonanej kontroly odporučil NKÚ SR kontrolovanému subjektu:

Zintenzívniť propagáciu a osvetu triedenia odpadu a motivovať občanov k vyššiemu triedeniu odpadov.

Zvýšiť informovať občanov o zavedení triedenia VKM v obci.

Zosúladíť podrobnosti o spôsobe a podmienkach triedeného zberu uvedené vo VZN č. 3/2016 so skutočnosťou.

Prehodnotiť celkové množstvá a frekvenciu vývozov veľkoobjemových kontajnerov za účelom znižovania nákladov za vývoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu.

Prehodnotiť výšku miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad z dôvodu, že nezohľadňuje skutočné náklady obce na nakladanie s týmto odpadom.

Venovať zvýšenú pozornosť pri vypracovaní štatistických výkazov za účelom zdokumentovania všetkých vytriedených zložiek komunálneho odpadu.

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 1702/08 z 19.07.2018 vykonali:

Mgr. Silvester Zavilla, vedúci kontrolnej skupiny
Mgr. Ivana Petričová, člena kontrolnej skupiny

kontrolu „Efektívnosť a účinnosť triedeného zberu komunálneho odpadu“, ktorej účelom bolo zhodnotenie stavu triedeného zberu komunálneho odpadu vo vzťahu k plneniu cieľov EÚ a vypracovali protokol o výsledku kontroly.

Kontrola bola vykonaná v čase od 22.08.2018 do 09.11.2018 v kontrolovanom subjekte

Obec Ladomirová
Ladomirová 33
0903 03 Ladomirová
IČO 00330671

za kontrolované obdobie: 2015 - 1. polrok 2018.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI 100 – základné princípy kontroly verejného sektora, ISSAI 300 – základné princípy kontroly výkonnosti a ISSAI 400 – základné princípy kontroly súladu).

Predmetom kontroly bolo preveriť systém odpadového hospodárstva, efektívnosť a účinnosť systému triedeného zberu komunálneho odpadu v obci.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1. Charakteristika systému odpadového hospodárstva

Nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom je podľa zákona o obecnom zriadení kompetenciou spadajúcou pod samosprávnu pôsobnosť obce. Zodpovednosť obce pri nakladaní s odpadom v súčasnosti definuje zákon o odpadoch, podľa ktorého je obec držiteľom odpadu, t. z. osobou, ktorá má odpad v držbe a je povinná s ním nakladať v súlade s týmto zákonom a ostatnými súvisiacimi právnymi predpismi.

Všetky základné princípy a ciele pre nakladanie s odpadom vyplývajú z hierarchie odpadového hospodárstva, ktorá bola prijatá smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadoch. Hierarchia odpadového hospodárstva je základnou filozofiou pre nakladanie s odpadom z ktorej vyplýva, že najdôležitejšou činnosťou by mala byť prevencia vzniku odpadu. V prípade jeho vzniku by mal byť odpad vhodnou formou zhodnotený a jeho skládkovanie a zneškodňovanie by malo byť až poslednou možnosťou. V súčasnosti je v našej krajine situácia opačná, najvyužívanejším spôsobom nakladania s odpadom je práve skládkovanie, pričom v triedení odpadu, ako základného predpokladu pre jeho ďalšie zhodnotenie, patrí SR jedno z posledných miest v rámci EÚ.

Hlavné európske ciele, a teda aj ciele SR, sú okrem zákona o odpadoch pretransformované aj do strategických dokumentov SR a vzhľadom na to, že ciele sú zamerané aj na komunálny odpad, za nakladanie s ktorým sú zodpovedné práve obce, sú zodpovedné aj za ich plnenie.

Z uvedeného vyplýva, že okrem zabezpečovania činností vyplývajúcich zo zákona je v tejto oblasti nevyhnutné prostredníctvom vhodných nástrojov obce dosahovať každoročne výrazné zvyšovanie podielu triedeného odpadu na celkovom odpade.

Zber, prepravu a zneškodnenie komunálneho odpadu na území obce vykonávala spoločnosť Fúra s. r. o. na základe zmluvy v intervaloch 2-krát mesačne pri 110 l a 1 100 l zbernych nádobach a pri veľkokapacitných kontajneroch podľa objednávky obce. Triedený vrecový zber komunálnych odpadov bol realizovaný v obci na základe harmonogramu zberu na príslušný kalendárny rok. Obec v kontrolovanom období neprevádzkovala zberny dvor.

OZV pre obaly, zabezpečujúca systém združeného nakladania s odpadmi z obalov a s odpadmi z neobalových výrobkov, oddelene vyzbieraných z komunálneho odpadu zabezpečovala v obci na základe zmluvy spoločnosť ENVI – PACK, a. s., Bratislava do 30.04.2018 a NATUR – PACK, a. s., Bratislava s účinnosťou od 01.05.2018.

Strategické dokumenty obce

Nakladanie s odpadmi v obci upravovalo VZN č. 3/2016 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi, ktoré nadobudlo účinnosť 01.01.2017.

VZN č. 3/2016 obsahovalo všetky náležitosti v zmysle zákona o odpadoch, pričom kontrolou bolo zistené, že niektoré podrobnosti o spôsobe nakladania s triedeným komunálnym odpadom vo VZN nezodpovedali skutočnosti, a to napr.:

- podľa § 13 písm. b/ VZN sa sklo a sklenené obaly zbierajú donáškovým spôsobom do 1 100 l zberných nádob, pričom v skutočnosti mali všetky domácnosti k dispozícii na zber skla aj vrecia zelenej farby,
- podľa § 13 písm. c/ VZN sa kovy a kovové obaly zbierajú do žltých nádob spolu s odpadmi z plastov, v skutočnosti boli kovy zbierané do vriec červenej farby,
- podľa § 13 písm. e/ VZN sa VKM zbierajú spolu s papierom a lepenkou do vriec modrej farby, čo bolo v rozporu s § 14 ods. 6 vyhlášky č. 371/2015 Z. z., pričom v skutočnosti boli na tento odpad určené vrecia orandžovej farby,
- podľa § 13 písm. f/ VZN sa textil a šatstvo zbierajú donáškovým spôsobom do nádob umiestnených na zbernom mieste, pričom v obci neboli umiestnené zberné nádoby na šatstvo a textil,
- podľa § 13 písm. g/ VZN sa jedlé oleje zbierajú donáškovým spôsobom do nádob umiestnených na zbernom mieste, pričom v obci neboli zabezpečený zber jedlých olejov.

Podľa prechodného ustanovenia § 135 ods. 15 zákona o odpadoch bola obec povinná uviesť VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi vydané podľa doterajších právnych predpisov do súladu s novým zákonom o odpadoch do 30.06.2016. VZN č. 3/2016 nadobudlo účinnosť až 01.01.2017, čo nebolo v súlade s vyššie citovaným ustanovením zákona o odpadoch. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu zo 06.11.2018 bolo VZN vypracované starostom obce až po jeho nástupe do funkcie.

VZN platné v období rokov 2015 – 2016 a POH na roky 2011 – 2015 neboli kontrolnej skupine predložené, nakoľko podľa vyjadrenia starostu obce, ktorý nastúpil do funkcie 08.05.2016, neboli uvedené dokumenty nájdené na obecnom úrade.

POH Prešovského kraja na roky 2016 – 2020, ktorý ako strategický dokument určuje smerovanie odpadového hospodárstva na vytýčené obdobie, neboli v čase výkonu kontroly schválený. Kontrolovanému subjektu preto nezačala plynúť lehota na jeho vypracovanie, t. j. do 4 mesiacov od vydania programu kraja.

Kontrolovaný subjekt, ako obec s počtom obyvateľov do 2 000 nezostavovala programový rozpočet obce.

Vybrané povinnosti obce

Preverením výkazov ŽP 6-01 zo roky 2015, 2016 a 2017 a evidenčných listov odpadov bolo zistené, že obec zabezpečovala a vykonávala triedený zber povinných zložiek komunálneho odpadu, a to papiera, skla, plastov a kovov.

Obec bola povinná s účinnosťou od 01.05.2017 v zmysle § 81 ods. 7 písm. c) zákona o odpadoch zabezpečiť zavedenie a vykonávanie triedeného zberu aj pre VKM. Obec si uvedenú povinnosť splnila až 01.08.2017 na základe zmluvy s OZV.

Kontrolou výkazov ŽP 6-01 bolo zistené, že táto komodita nebola vo výkaze ŽP 6-01 za rok 2017 uvedená a obec taktiež neviedla ani evidenčný list odpadov pre VKM, čím nepostupovala v súlade s § 2 ods. 1 vyhlášky o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti, podľa ktorej evidenciu odpadov pre všetky kategórie odpadov viedie

držiteľ odpadu bez obmedzenia množstva na evidenčnom liste odpadu. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu zo 06.11.2018 neboli zo strany občanov záujem o triedenie VKM, preto uvedená zložka odpadu nebola vykazovaná.

Kontrolou bolo zistené, že obec nemala taktiež zabezpečený triedený zber jedlých olejov a tukov v zmysle § 81 ods. 7 písm. b) bod 2 zákona o odpadoch.

Obec v kontrolovanom období zabezpečovala vedenie evidencie o druhoch a množstve odpadov a o nakladaní s nimi prostredníctvom zberovej spoločnosti a ohlasovala údaje o vzniku odpadov za obdobie kalendárneho roka do 28. februára nasledujúceho roka príslušnému okresnému úradu v zmysle § 3 ods. 2 vyhlášky o evidenčnej povinnosti a ohlasovacej povinnosti.

Obec nemala na svojom webovom sídle okrem VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi zverejnený podrobny všeobecne zrozumiteľný popis celého systému nakladania s komunálnymi odpadmi vrátane triedeného zberu v obci, čo nebolo v súlade s § 81 ods. 7 písm. h) zákona o odpadoch.

Financovanie nakladania s odpadmi

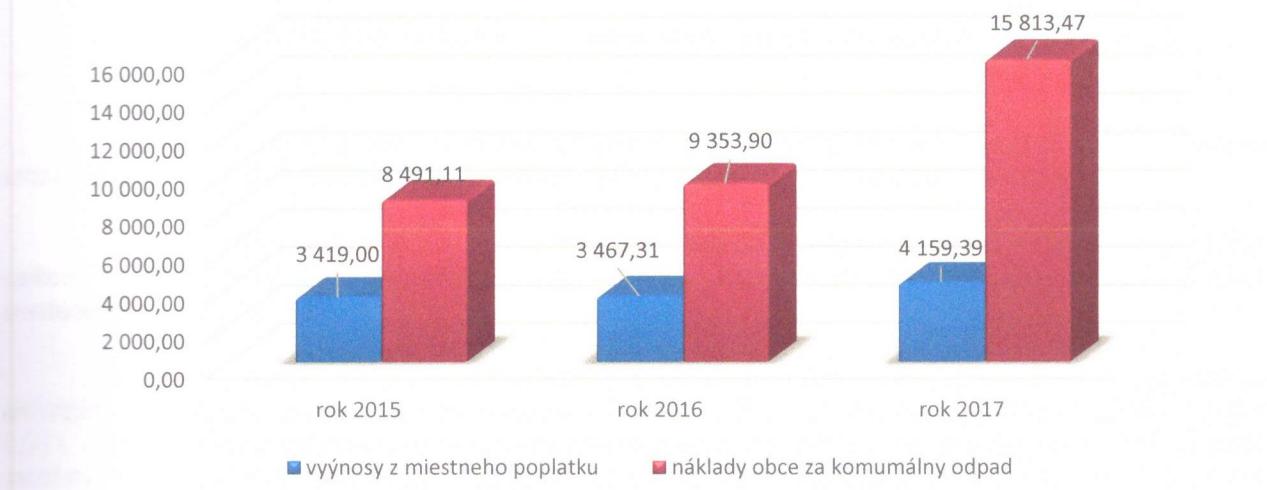
Kontrolou bolo preverených 28 faktúr za vývoz odpadu od spoločnosti Fúra s.r.o. za rok 2017. Náklady vo všetkých rokoch kontrolovaného obdobia prevyšovali výnosy z miestneho poplatku. Ročný predpis miestneho poplatku za komunálny odpad pokrýval v roku 2017 len 45,66 % skutočných nákladov obce na nakladanie s komunálnym odpadom.

Miera vymožiteľnosti miestneho poplatku v roku 2017 dosahovala úroveň 57,60 %. Nakoľko výnos z miestneho poplatku nepokrýval celkové náklady na nakladanie s komunálnym odpadom, použila obec celý výnos z poplatku na financovanie nakladania s odpadmi.

Prehľad o vývoji nákladov obce za komunálny odpad a výnosoch z miestneho poplatku v rokoch 2015 - 2017 zobrazuje graf č. 1.

Graf č. 1 Vývoj nákladov obce za komunálny odpad a výnosov z miestneho poplatku v rokoch 2015 – 2017

v eur

Obec každoročne doplácala zo svojho rozpočtu za oblasť nakladania s komunálnymi odpadmi, a to v roku 2015 celkom 5 072,11 eur, v roku 2016 celkom 5 886,59 eur a v roku 2017 celkom 11 654,08 eur.

Kontrolou VZN obce o miestnych daniach a poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad bolo zistené, že s účinnosťou od 01.01.2017 bol miestny poplatok v sume 0,022 eur/osoba/deň a s účinnosťou od 01.01.2018 došlo k jeho zvýšeniu na sumu 0,0274 eur/osoba/deň. Aj napriek tomuto zvýšeniu, nedôjde v obci k pokrytiu skutočných nákladov obce na komunálny odpad z predpokladaných výnosov z miestneho poplatku.

Obec v rokoch 2016 a 2017 nedoplácala žiadne finančné prostriedky na triedený zber odpadov v kompetencii OZV.

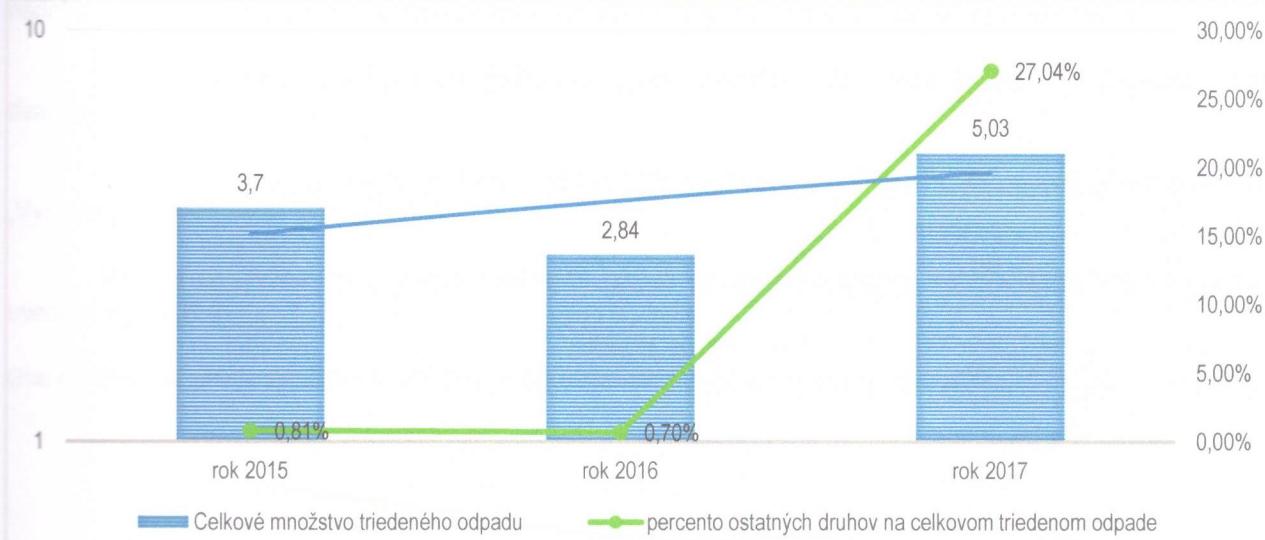
2. Efektívnosť systému triedeného zberu

Nastavenie systému triedeného zberu odpadov v obci

Obec v kontrolovanom období triedila okrem povinných druhov komunálneho odpadu aj ďalšie zložky, čo bol jeden z možných spôsobov ako prispieť k zvýšeniu podielu triedeného odpadu na úkor množstva produkovaného zmesového komunálneho odpadu.

Porovnanie celkového množstva triedeného odpadu a množstva ostatných triedených zložiek komunálneho odpadu za obdobie rokov 2015 – 2017 je uvedený v grafe č. 2.

Graf č. 2 Porovnanie celkového množstva triedeného odpadu a množstva ostatných triedených zložiek komunálneho odpadu za obdobie rokov 2015 – 2017
v tonách

Na základe uvedeného prehľadu možno konštatovať pozitívny vývoj podielu triedeného odpadu na celkovom množstve produkovaného triedeného odpadu aj napriek jeho poklesu, ktorý bol zaznamenaný v roku 2016.

Trend vývoja podielu ostatných druhov triedených odpadov bol v sledovanom období zhodný s vývojom podielu celkového triedeného odpadu. V porovnaní s počiatčom rokom kontrolovaného obdobia došlo v roku 2017 k nárastu uvedeného podielu o 26,23 %.

Z ostatných druhov triedeného komunálneho odpadu obec v sledovanom období najviac triedila vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23, obsahujúce nebezpečné látky v objeme 0,96 t, ďalej to boli vyradené zariadenia obsahujúce chlórfuorované uhľovodíky v celkovom množstve 0,38 t, a najnižšie množstvo bolo vytriedených elektrických a elektronických zariadení iných ako uvedených v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35 v množstve 0,07 t.

Obec zabezpečovala triedenie povinných druhov komunálnych odpadov vrecovým zberom. Zber bol realizovaný na základe harmonogramu na príslušný rok. Frekvencie vývozu boli rozdielne, z dôvodu ich prispôsobenia objemom produkcie jednotlivých druhov odpadu. Najvyššiu frekvenciou vývozov mali plasty 12 krát v roku, sklo trikrát v roku, papier a kovy dvakrát v roku.

V zmysle § 17 VZN č. 3/2016 obec nezabezpečovala vykonávanie triedeného zberu biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov fyzických osôb, a to na základe výnimky podľa § 21 písm. b) zákona o odpadoch, podľa ktorej preukáže, že najmenej 50 % obyvateľov obec kompostuje vlastný odpad.

Bolo zistené, že obec uplatnenie uvedenej výnimky nevedela preukázať, čo nebolo v súlade s citovaným ustanovením predmetného zákona.

Zároveň tým, že nezabezpečila zber biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov fyzických osôb nekonala v súlade s § 81 ods.7 písm. b) zákona o odpadoch.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu zo dňa 06.11.2018 obec neviedla žiadnu evidenciu o tom, ktorí občania kompostujú vlastný biologicky rozložiteľný kuchynský odpad.

Zber zeleného BRO (okrem kuchynského odpadu) mala obec zabezpečený prostredníctvom obecného kompostoviska, kde mohli občania vyuvažať svoj odpad na jeho zhodnotenie.

Kontrolou bolo zistené, že obec tento odpad za účelom jeho vykazovania neodhadla, čím nepostupovala v súlade s § 11 ods. 17 vyhlášky č. 371/2015 podľa ktorej „Údaje o hmotnosti biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu je možné pri prevádzke malej kompostárne určiť na základe odborného odhadu napríklad prepočtom podľa priemernej objemovej hmotnosti v závislosti od druhu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu“.

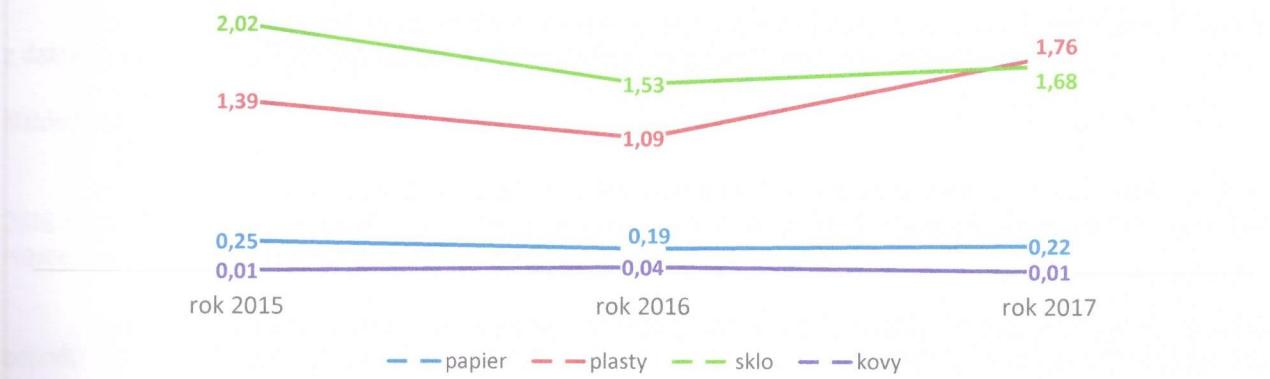
Zároveň obec tým, že nezabezpečila pre obyvateľov rodinných domov kompostovací zásobník alebo zbernú nádobu s minimálnym objemom 120 litrov na tento odpad nekonala s § 14 ods. 8 vyhlášky č. 371/2015 Z. z.

Triedený zber kovov ako povinne triedeného odpadu, prebiehal v obci v recovom zberom s frekvenciou zberu dvakrát v roku.

Zistenie súvisiace s triedením povinných zložiek VKM a jedlých olejov a tukov z domácností, je uvedené v časti „Vybrané povinnosti obce“ tohto protokolu.

Prehľad vývoja množstva povinne triedených zložiek komunálneho odpadu v obci v kontrolovanom období je uvedený v grafe č. 3.

Graf č. 3 Prehľad vývoja množstva triedených zložiek komunálneho odpadu v obci v kontrolovanom období v tonách

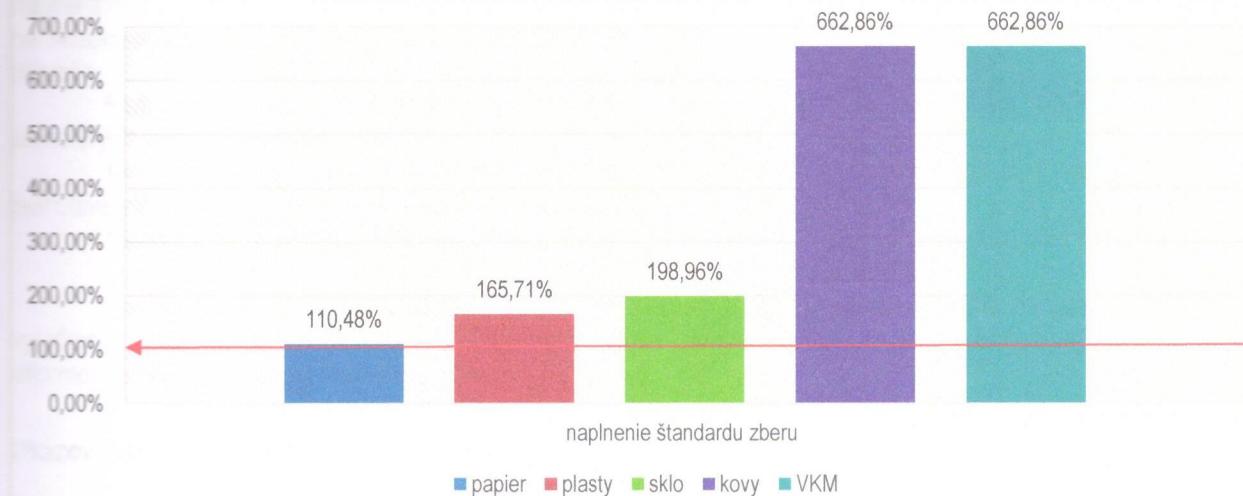
Obec v kontrolovanom období neorganizovala žiadne aktivity, ktoré by boli zamerané na podporu zvýšenia podielu triedeného zberu. Jedinou formou informovania občanov bola distribúcia letákov do domácností, ktoré obci poskytla OZV.

Štandard zberu vo väzbe na kapacitu zberných nádob

Štandard zberu vyjadruje minimálne zberové kapacity v jednotkách objemu, v priemere dostupné pre každého jednotlivého obyvateľa obce počas jedného roka, ktorý je získaný súčinom objemu dostupných zberných nádob a frekvencie ich odvozu. Dostupná kapacita pre každého jednotlivého obyvateľa obce počas jedného roka pre každú zo zložiek nesmie byť nižšia ako minimálny štandard zberu.

Znázormenie dostupnosti zberných nádob na triedený odpad na jedného občana definované vyhláškou č. 371/2015 Z. z. je uvedené v grafe č. 4.

Graf č. 4 Dostupnosť zberných nádob na triedený odpad na jedného občana

Rozdiel medzi 100 % a číslom uvedeným v grafe je minimálna rezerva, ktorú má obec k dispozícii na zlepšenie v tejto oblasti a dostať sa na 100 % štandardu by malo byť pre obec podľa zákona o odpadoch bezplatné.

Obec prekračovala kapacity zberných nádob na jedného obyvateľa vo všetkých triedených komoditách.

Kedže bol v obci realizovaný vrecový zber, obec nedisponovala mapou rozmiestnenia zberných nádob. Zároveň sa v obci ani nenachádzali stojiská, kde by boli okrem nádob na zmesový odpad, aj nádoby na každú zložku povinne triedeného odpadu.

Kontrolou napriek vysokému prekročeniu štandardu nie je možné vyhodnotiť, že štandard bol dodržaný. Kedže z definície štandardu vyplýva, že musí byť dostatočný počet nádob a zároveň zabezpečená dostupnosť.

Náklady obce spojené s nakladaním s odpadmi

Náklady na zmesový komunálny odpad v kontrolovanom období mali každoročne stúpajúci tendenciu. V roku 2016 stúpli o 10,16 % a v roku 2017 až o 86,23 % v porovnaní s rokom 2015. Uvedené navýšenie bolo spôsobené hlavne vývozom 44 kusov veľkoobjemových kontajnerov v priebehu roka 2017.

Z hľadiska štruktúry nákladov za zmesový komunálny odpad tvorili náklady na zneškodňovanie a likvidáciu odpadu v priemere 91,96 % celkových nákladov, poplatok podľa zákona o poplatkoch za uloženie odpadov tvoril v priemere 4,12 % celkových nákladov.

V rámci kontroly financovania triedeného zberu bolo zistené, že v roku 2015 a v 1. polroku 2016 obec neviedla analytickú evidenciu nákladov povinných zložiek triedeného zberu odpadu (papier, sklo, plasty a kovy), nakoľko zberová spoločnosť fakturovala všetky náklady za zber komunálneho odpadu spolu, bez jeho rozdelenia na zmesový a triedený komunálny odpad.

Zmluvné vzťahy obce s OZV

Preverením zmluvy uzavorennej medzi obcou a OZV neboli zistené žiadne obmedzenia nad rámec zákona v súvislosti s preplácaním nákladov v súlade s § 27 ods. 5 zákona o odpadoch.

Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu zo dňa 08.10.2018, obec nemala z pohľadu uzavorennej zmluvy s rozšírenou zodpovednosťou výrobcov v praxi žiadne problémy.

Z pohľadu nastavenia systému triedenia štátom, obec ďalej uviedla, že jej systém nevyhovuje, a to z dôvodu hlavne dlhých intervalov vývozov jednotlivých druhov triedených odpadov. Keďže občania nemajú priestorové kapacity na skladovanie týchto odpadov, tento odpad netriedia a na jeho likvidáciu využívajú zvozy zmesového komunálneho odpadu.

Frekvencia vývozov zmesového komunálneho odpadu je častokrát početnejšia v porovnaní s vývozom jednotlivých zložiek triedeného odpadu.

Ako jedným z možných riešení, by bolo rozšírenie skladovacích priestorov obce, v ktorých by mohli byť jednotlivé triedené zložky uchovávané do termínu ich vývozu zberovou spoločnosťou.

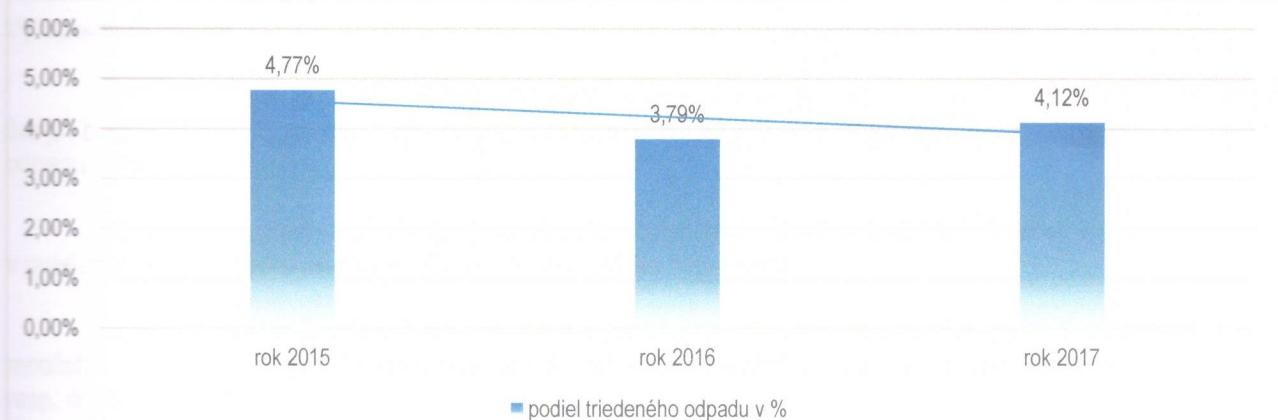
Následne by tieto skladovacie priestory slúžili pre občanov a ich vytriedené zložky komunálnych odpadov.

Povinnosti súvisiace s vykonávaním osvety o triedenom zbere zo strany OZV boli zmluvne upravené. Podľa vyjadrenia obce zo dňa 08.10.2018, OZV nevykonávala žiadne aktivity, ktoré by boli zamerané za zvýšenie informovanosti a propagácie triedeného zberu.

Ukazovatele efektívnosti

Grafické znázornenie vývoja podielu triedeného odpadu na celkovom odpade v kontrolovanom období je uvedený v grafe č. 5.

Graf č. 5 Znázornenie vývoja podielu triedeného odpadu na celkovom odpade v kontrolovanom období

Na základe uvedeného grafického znázornenia vývoja podielu triedeného odpadu na celkovom odpade možno konštatovať jeho klesajúci charakter. Percentuálny podiel triedeného odpadu na celkovom odpade sa v kontrolovanom období znížil o 0,98 percentuálnych bodov porovnaním rokov 2016/2015 a porovnaním rokov 2017/2016 došlo k jeho miernemu nárastu, a to o 0,33 percentuálnych bodov.

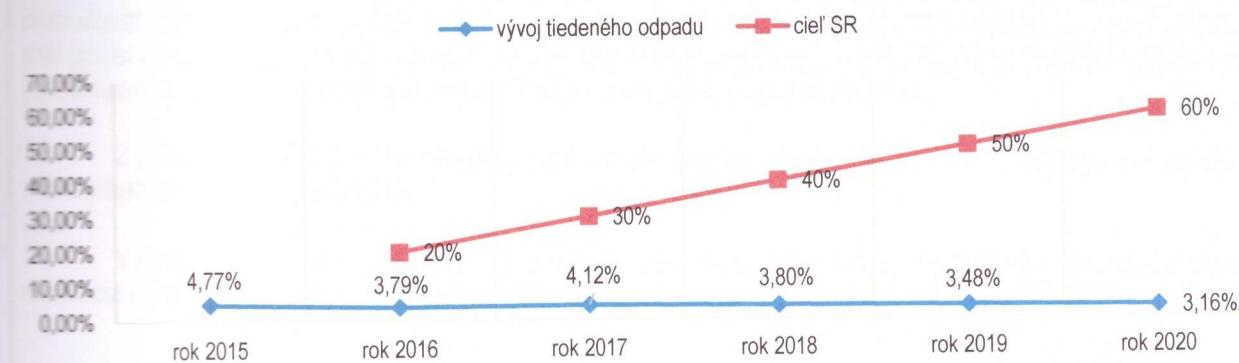
Podľa metodiky NKÚ SR úroveň efektívnosti triedeného zberu možno vyjadriť ako podiel triedeného zberu a nákladov na triedený zber za kontrolované obdobie.

Kontrolná skupina efektívnosť systému triedeného zberu nevyhodnocovala, keďže pre obec triedený zber zabezpečovala súkromná spoločnosť.

3. Účinnosť systému triedeného zberu

Obec nemala v sledovanom období stanovené žiadne ciele, ktoré by súviseli so systémom nakladania s komunálnym odpadom.

Graf č. 6 Porovnanie vývoja podielu triedeného odpadu na celkovom množstve produkovaného odpadu v rokoch 2015 - 2017 a odhadom do roku 2020 v oblasti triedeného odpadu v SR

Na zvýšenie podielu triedeného odpadu v obci nemalo vplyv ani zavedenie rozšírenej zodpovednosti výrobcov, keďže v celom kontrolovanom období bol zaznamenaný negatívny vývoj. Je zrejmé, že zmeny vyplývajúce z nového zákona o odpadoch, ktoré mala obec aplikovať do konca roka 2016, nemali vplyv na zlepšenie triedenia a splniť cieľ v roku 2020 nebude možné ani pri uplatnení nových podmienok.

Podľa prezentovaného vývoja podielu triedeného odpadu v sledovanom období v obci, by odhad podielu triedeného odpadu na rok 2020 predstavoval hodnotu 3,16 %, čo je o 56,84 % menej v porovnaní so stanoveným cieľom SR.

Vykazovanie údajov

Obec vykazovala len druhy odpadov patriacich do skupiny s kódom 20. Správnosť a pravdivosť vykazovaných údajov bola preverená na základe predložených dokladov, ktoré pozostávali zo štatistických výkazov a ohlásení o vzniku odpadu a nakladaní s ním.

Údaje vo výkazoch vyplňala obec na základe evidenčných listov poskytnutých zberovou spoločnosťou, čo v praxi znamenalo, že zo strany obce bola ich overiteľnosť len veľmi nízka.

Detailne preverená bola vybraná vzorka dokladov preukazujúcich vykazované údaje za rok 2017, pričom množstvá odpadu uvedené v evidenčných listoch súhlasili s množstvom odpadu uvedeným na vážnych lístkoch resp. dodacích listoch.

Bolo zistené, že obec vo výkazoch ŽP 6-01 nevykazovala BRO, ktorý občania využávali na obecné kompostovisko, čo nebolo v súlade s § 18 ods. 3 zákona o štatistike, podľa ktorého sú spravodajské jednotky povinné úplne, pravdivo, v ustanovených termínoch a bezplatne poskytovať údaje požadované na štatistické zisťovanie zahrnuté v programe štátnych štatistických zisťovaní ustanoveným spôsobom podľa odseku 5.

Od 01.07.2016 uplatnením rozšírenej zodpovednosti výrobcov sa obec už nepodieľala na financovaní výdavkov triedeného zberu. Uvedená skutočnosť nemala vplyv na zníženie miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad v obci z dôvodu každoročného nárastu nákladov za komunálny odpad, ktoré obec doplácala zo svojho rozpočtu.

Ukazovateľ účinnosti triedeného zberu odpadu

Z pohľadu stanoveného cieľa EÚ pre oblasť triedeného zberu, môžeme systém nakladania s odpadmi v obci vyhodnotiť ako neúčinný.

Ukazovateľom neúčinnosti systému nakladania s odpadom a jeho zlého nastavenia v obci je zistený nízky podiel triedeného odpadu na celkovom odpade v sledovanom období, ktorý bol ďalej charakteristický svojim negatívnym vývojom.

Podiel triedeného odpadu bol v roku 2017 vo výške 4,12 %, nedosiahol tak cieľ 30 % stanovený EÚ. Ak bude pokračovať triedenie odpadu rovnakým trendom aj v období rokov 2018 – 2020, tak na základe lineárneho odhadu by mal podiel triedeného odpadu na celkovom odpade vyprodukovanom obcou v roku 2018 predstavovať 3,80 % namiesto požadovaných 40,00 % a v roku 2020 celkom 3,16 %, namiesto požadovaných 60 %.

Z pohľadu obce sa javí dosiahnutie požadovaného podielu triedeného odpadu vo vzťahu k cieľom EÚ a SR v nasledujúcim období ako nereálne.

Významným faktorom ovplyvňujúcim uvedený stav v obci, bola hlavne slabá informovanosť občanov a ich motivácia k triedeniu komunálnych odpadov.

Odporúčania:

Zintenzívniť propagáciu a osvetu triedenia odpadu a motivovať občanov k vyššiemu triedeniu odpadov.

Zvýšiť informovať občanov o zavedení triedenia VKM v obci.

Zosúladíť podrobnosti o spôsobe a podmienkach triedeného zberu uvedené vo VZN č. 3/2016 so skutočnosťou.

Prehodnotiť celkové množstvá a frekvenciu vývozov veľkoobjemových kontajnerov za účelom znižovania nákladov za vývoz a zneškodňovanie komunálneho odpadu.

Prehodnotiť výšku miestneho poplatku za komunálny odpad a drobný stavebný odpad z dôvodu, že nezohľadňuje skutočné náklady obce na nakladanie s týmto odpadom.

Venovať zvýšenú pozornosť pri vypracovaní štatistických výkazov za účelom zdokumentovania všetkých vytriedených zložiek komunálneho odpadu.